

ПАЛГО центар представио Модел закона о граду Београду

1.11.2006.

ПАЛГО центар представио је Модел Закона о граду Београду, на конференцији за медије, одржаној данас у Медија центру. На конференцији за медије говорили су Жељко Ожеговић, председник Сталне конференције градова и општина и председник Општине Нови Београд, Снежана Ђорђевић, професор на Факултету политичких наука Универзитета у Београду, Златко Стефановић, професор на Правном факултету Универзитета Унион и Душан Васиљевић, шеф тима за правне реформе у УСАИД програму за подстицај економском развоју општина – МЕГА.

Представљање Модела закона о граду Београду у Медија центру

ПАЛГО центар је прва организација која је организовала израду Модела закона о граду Београду и понудила га на расправу. Данашња презентација је намењена информисању јавности о Моделу закона о граду Београду. ПАЛГО центар је на Моделу закона радио током 2005. и 2006. године, директно ангажујући петнаест експерата, консултујући знатно већи број представника власти, од градских и приградских општина до Управе града.

Циљ овог модела, по речима проф. Златка Стефановића, је покушај да се уреди положај града Београда, али и његова унутрашња организациона структура, односно градске и приградске општине, на начин који је другачији, у односу на друге градове и у односу на остале јединице локалне самоуправе. Београд заслужује другачији положај, јер није исто што и било које друго место, односно град у Србији. Због своје величине и економске моћи, као и због својих потенцијала заслужује да буде на другачији начин уређен. То се понавља већ деценијама, али није конкретизовано кроз модел закона, иако је постојала обавеза предвиђена и у Уставу и у законима који су касније доношени. Радна група је сматрала да је Београд нешто између јединице локалне самоуправе, ако се под тим подразумевају општина и покрајине, па чак и републике, и да би он требало због свог значаја, због своје величине, унутрашње организације, да има и нека овлашћења која су до сада била карактеристична за покрајину, односно за републику. С друге стране, требало би да се измени и статус, односно положај градских и приградских општина

Генерална оријентација када је писан закон је била да Модел не садржи све оно што важи за град Београд, ако су те норме већ садржане у другим прописима, већ само оне норме које су различите, које не постоје у другим прописима и које Београду и његовим општинама дају посебан положај. Понуђени Модел закона требало би схватити само као прву понуду коју су израдили стручњаци, чланови радне групе. То није модел који је спреман да одмах уђе у скупштинску процедуру и да буде усвојен, него би требало да после рада експерата, омогући јавности и онима који се баве различитим делатностима, које уређује овај закон, да кажу своје мишљење, да ставе примедбе и дају предлоге.

Снежана Ђорђевић је истакла да је израда Модела закона била комплексан посао, јер је Београд веома сложен ентитет, а томе увелико доприноси и то што су ово транзициона времена. У таквом развојном систему као што је наш, где се стално мењају све врсте регулативе, веома је тешко направити тако једну комплексну организацију и обезбедити да она функционише квалитетно и добро. Радна група је морала да има у виду специфичности градских, а у овом случају, када је реч о Београду, и метрополитенских региона. Београд је овим Моделом закона уређен као демократски организован, модеран град, отворен према грађанима, у функцији грађана, и истовремено као једна оперативна, функционална целина, која не кошта много.

Основна разлика данашњег Београда и овог који нуди Модел закона је децентрализација. Данас је Београд централизован. Постоји град који има велике надлежности, приградске општине, које имају нешто веће градске надлежности и градске општине које немају, такорећи, ни надлежности ранијих месних заједница. Помак је што овим Моделом општине добијају далеко веће надлежности, а то се остварује функционалном повезаношћу, односно активном сарадњом између општина и Града.

Жељко Ожеговић, се захвалио свима који су учествовали у изради овог Модела закона нагласивши да би он представљао велики заокрет у функционисању самог града Београда, уколико би у овом облику био и усвојен. Предложеним Моделом закона се враћају нека решења која су постојала пре 1990. године, када су градске општине имале много веће изворне надлежности, у погледу урбанизма,

доношења детаљних урбанистичких планова и комуналног уређења. Овај Модел је донео бројна решења која су у сагласности са сличним законима који постоје у европским земљама, као што је увођење комуналне полиције, што омогућава ефикаснији рад и завођење комуналног реда у локалним срединама. Новина је и увођење савета градоначелника. Аналогно томе уведен је и савет председника општине, који добија смисао тиме што општине добијају многе надлежности. Новине постоје и у погледу финасирања општина, уређења и начина функционисања пореске управе. Први пут се кроз овај закон инкорпорира јавна расправа приликом доношења и усвајања буџета, што је прошле године покренуто у сарадњи са УСАИД-ом.

Основа интенција Модела је да град Београд води рачуна о стратешким правцима развоја града, да води рачуна о развоју целине, и да представља надзорни орган који би контролисао рад градских општина, а уједно би прописивао стандарде за квалитет обављања одређених јавних послова и услуга. Градске општине би се бавиле развојем своје општине и решавањем комуналних проблема, кроз изворне послове, које им по први пут овај модел закона дефинише, кроз поверене послове, које би се пренеле Статутом града Београда и кроз послове који би се пренели посебном одлуком Града Београда. Важно је да се овим законом заиста прави велики искорак у правцу децентрализације и деконцентрације одређених послова који се врше на нивоу локална самоуправе, конкретно градских општина. Што је још важније, добијају се механизми и инструменти за ефикасно решавање проблема, и омогућује се да утицај грађана буде већи.

Основно питање, по мишљењу Душана Васиљевића је било како се бирају извршни органи. Том питању је посвећена велика пажња, а главна идеја је била да се да више улоге грађанима, а да се смањи утицај политичких странка. Извршни органи, на свим нивоима се бирају директно, односно непосредно. Начин на који је ојачана улога градоначелника и председника општине је што заменике именују они сами и ту скупштина општине нема никакву улогу. Веће града је укинута. На нивоу градских општина постоји, али при избору већа председник предлаже скупштини општине чланове већа. Скупштина их бира, али не постоји могућност да изгласа чланове већа које председник општине није предложио. Скупштина града би се састојала од 90 одборника, 61 са територије градских општина, а 29 са територије приградских општина. За избор градоначелника би гласали само грађани са територије градских општина.

Веома важан елемент овог модела закона је начин финасирања, пре свега, градских општина. Овај закон нуди механизам «фискалног уједначавања», сада популарног као метод «Робин Худ». Заснива се на изворним приходима и предлаже да општине које из изворних прихода остваре приход по глави становника, који је најмање дупло већи од градског просека, део средстава преко тог износа морају да уплаћују у фонд на нивоу Града. Са нивоа Града та средства ће бити коришћена за подршку оним општинама чији су изворни приходи по глави становника испод просека на нивоу града. Закон поново потврђује имовинска права Града, али уводи и имовинска права градских општина. И град и градске општине имају права да буду власници имовине и да том имовином располажу.

Подршку пројекту израде Модела закона дали су ОСИ/ЛГИ из Будимпеште и програм СЛГРП (ДАИ, УСАИД) у Београду. ПАЛГО центар је у процесу израде Модела закона координирао радом шест група експерата, који су обрађивали теме: Територијална организација, положај Града у односу на Републику, надлежности општине и Града; Организација власти и Управа; Финансирање и имовина; Комунална предузећа; Локални избори; Град и грађани.

Поред експертског рада на Моделу закона, одређена решења су испитивана кроз анкету упућену представницима локалне власти у београду, док су радне верзије Модела закона провереване и у сусретима ПАЛГО центра и СЛГРП-а са представницима београдских општина и Скупштине града Београда.

Текст Модела закона о граду Београду може се видети на веб сајту ПАЛГО центра www.palگو.org

Информативна служба Градске општине Нови Београд